

ГЛАСНИ ЗВУКОВЕ И БУКВИ. СРИЧКА

Гласните звукове в българския език са шест:

а о е ъ у и

Гласните звукове сами или със съгласни образуват **сричка**:

Пример: *Орелът стои на скалата.*

Колкото са гласните в думата, толкова са и сричките:

Пример: *о-ре-лът – 3 гласни, 3 срички*

1. Раздели думите на срички. Под всяка илюстрация напиши техния брой.

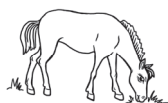
1 – една сричка

акула кон кит

2 – две срички

делфин паун калинка

3 – три срички

2. На кой ред думите са разделени правилно на срички?

а) у-ши, за-ек, ст-рах-лив

б) ро-гат, сто-и, е-лен

в) сла-вей, огла-сят, го-рата

яма
няма
юнак
люляк

Гласните **а** и **у** се чуват в буквите **я** и **ю**, които също образуват сричка.

3. Подчертай в текста думите, които имат две срички.

Първият урок

Старата мечка учеше мечетата да ядат мравки. Тя събаряше върха на големия мравуняк. Изравяше в него малка яма. Поставяше лапата си вътре. Мравките напълзяваха по нея. Тогава мечетата лакомо я облизваха с грапавите си езичета.

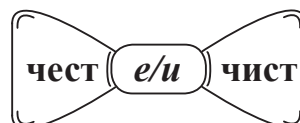
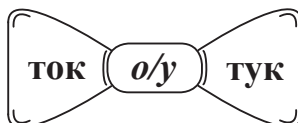
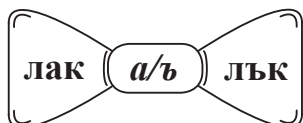
(34 думи)

Ем. Станев

ТЕСНИ И ШИРОКИ ГЛАСНИ

1. Изговори удължено гласните в двойките думи.

Гласните **а, о, е** се изговарят с широк отвор на устата и гърлото. Наричаме ги **широки гласни**.

Гласните **ъ, у, и** се изговарят с тесен отвор на устата и гърлото. Наричаме ги **тесни гласни**.

Широките и тесните гласни се съпоставят по двойки:

а / ъ о / у е / и

2. Какви гласни има във всяка група думи?

- ① – а, о, е – **широки гласни**

② – ъ, у, и – **тесни гласни**

③ – **тесни и широки гласни**

☐ – болен
лекар
лекарка

☐ – дъхав
топъл
вкусен

☐ – килим
кичур
бистър

☐ – лимон
круша
слива

☐ – атлет
топка
колело

☐ – минус
първи
умник

3. Зрителна диктовка. Напиши пропуснатите гласни.

В гората

☐ о/у ☐ е/и
☐ а/ъ

Снежанка стигна до г__рата. Д__рветата я посрещунаха приветливо. Влажният възд__х разхладя г__лото ѝ. Прегазя едно п__нливо потоце. Прекоси една п__лянка, покрита с бели ъв__тенца. Скоро п__теката я изведе пред малка к__щурка. Кой ли ж__вее в този горски п__щинак?

СРОДНИ ДУМИ

1. Прочети думите. Подчертай общата част на думите от всяка колонка.

<u>ро</u> д	здраве	работник
<u>ро</u> ден	здрав	работлив
<u>ро</u> дина	здравец	работа
на <u>ро</u> д	поздрав	работя

Коя е началната дума, от която са образувани?

СРОДНИТЕ ДУМИ са образувани от една начална дума и са свързани с нейното значение. Те имат **обща част (корен)** и различни други части.

Пример: игра – поигра, играчка

2. Определи общата част (корена) на сродните думи.

бърз – бързам, бързина, побързам, бързо

лед – леден, заледен, вледеня, ледник

сън – сънен, сънлив, разсъня се, сънувам

Еднаквата обща част (коренът) на думите ни помага да проверим техния правопис.

3. Допълни общата част (корена) в сродните думи.

светя – _____ я, _____ лина, _____ кавица

о _____ явам, _____ илник, _____ ец

гист – _____ аг, _____ ник, _____ ота, по _____ я

ум – _____ ен, _____ ник, _____ ение, раз _____ , на _____

СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ И БУКВИ

ВИДОВЕ ЗВУКОВЕ И БУКВИ

ГЛАСНИ

а/ъ о/у е/и

Колкото са гласните,
толкова са и сричките в
думата.

СЪГЛАСНИ

**л м н р й
б в г д ж з
дз дж
п ф к т ш с х ц ч**

Не могат сами да
образуват срички.

1. Попълни съгласните в думите.

	и		о	
--	---	--	---	--

	о		е		и
--	---	--	---	--	---

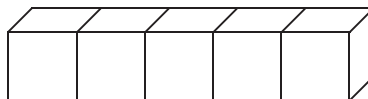
	а			у		а
--	---	--	--	---	--	---

	а	
--	---	--

Кои съгласни попълни?
Натиши ги в кубчетата.

**Л М Н Р Й са звучни
съгласни. Те съдържат
повече звук, отколкото шум.**

луна – 4 букви, 4 звука
л – съгласна, звучна
у – гласна, неударена
н – съгласна, звучна
а – гласна, ударена

2. Подчертай и препиши от стиховете само думите, съдържащи звучните съгласни л, м, н, р, й.

Куче ми донесе татко –
умно, пухкаво и сладко.
– Лари ще те кръстя май,
ако си съгласен, лапа дай!

Първите шест съгласни от азбуката
Б В Г Д Ж З също са **звучни**
съгласни. Те могат да се грешат при
писане **в края и в средата на думата**.

ЗАПОМНИ:

б/п – зъб, зъбче
в/ф – покрив, покривка
г/к – кръг, кръгче
д/т – град, градче
ж/ш – нож, ножче
з/с – кафез, кафезче

6. Замени подчертаната звучна съгласна с беззвучна и напиши нова дума.

леден – ле__ен

жабка – __а__ка

бабка – __а__ка

враг – __ра__

зърна – __ърна

каза – ка__а

дам – __ам

гара – __ара

полè – 4 букви, 4 звука

п – съгласна, звучна

о – гласна, неударена

л – съгласна, звучна

е – гласна, ударена

Коя от написаните думи е подходяща, за да допълни стиховете?

Фокусникът – в черен _____

Фойерверки!... Става мрак!

Т. Бинчев

Един лист като _____

сложи малката жабка.

В среднощната тъма

трепна плахата _____.

В зоопарка, ето _____,

къпе се хипопотам.

Зоя Василева

* фрак – официална горна мъжка дреха

7. Разпредели имената в две групи.

Държави: България, Германия, Чехия

Градове: София, Сопот, Жеравна

Думи със звучни съгласни: _____

Думи с беззвучни съгласни: _____

ЗАПОМНИ:

Ч / ДЖ Ц / ДЗ

са двойки **беззвучна/**
звучна съгласна.

8. Замени началната беззвучна съгласна със звучна:

час – _____ас

чекмедже – _____езве

чудо – _____удо

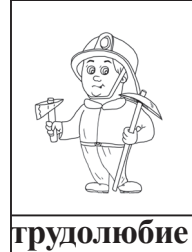
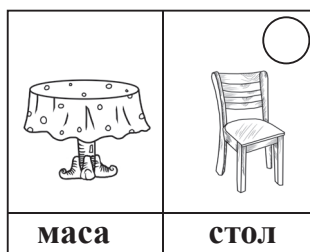
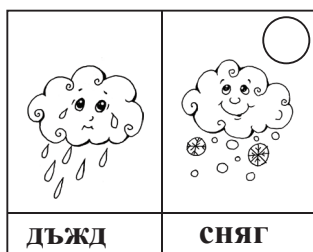
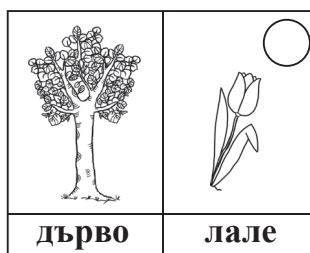
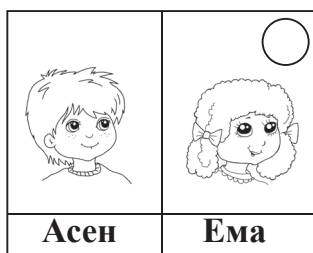
чорап – _____об

цън! – _____ън!

чушка – _____удже

СЪЩЕСТВИТЕЛНО ИМЕ

1. Разпредели названията на предметите по групи. Впиши номера на групата в кръгчета с илюстрациите.

1. Предмети

2. Хора

3. Животни

4. Растения

5. Качества

6. Природни явления

7. Имена

СЪЩЕСТВИТЕЛНОТО ИМЕ означава **предмет**.
Отговаря на въпросите: **Кой е това?** – ученик, Асен
Какво е това? – училище
Подчертаваме го с _____.

ЗАПОМНИ!

ВИДОВЕ СЪЩЕСТВИТЕЛНИ ИМЕНА

1. Подчертай съществителните имена в текста.

Свирачът и автомобилите

Странното момче не изгубило нито секунда. Бръкнало в джоба си. Извадило малка свирка. Засвирило чудновата песен. Прекосило площада и се запътило към реката. Свирачът спрял на моста. Към него полетели автомобили без шофьори.

По Дж. Родари

Разпредели съществителните имена в две групи.

Кой е това? – _____

Какво е това? – _____